

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 17. december 2002

om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 og EØS-aftalens artikel 53 mod SGL Carbon AG, Le Carbone-Lorraine SA, Ibiden Co., Ltd, Tokai Carbon Co., Ltd, Toyo Tanso Co., Ltd, GrafTech International, Ltd, NSCC Techno Carbon Co., Ltd, Nippon Steel Chemical Co., Ltd, Intech EDM B.V. og Intech EDM AG

(Sag nr. C.37.667 — Specialty Graphite)

(meddelt under nummer K(2002) 5083)

(Kun den engelske, den franske, den tyske og den nederlandske udgave er autentiske)

(2006/460/EF)

Den 17. december 2002 vedtog Kommissionen en beslutning om en procedure efter EF-traktatens artikel 81 og EØS-aftalens artikel 53. I overensstemmelse med artikel 30 i forordning (EF) nr. 1/2003 ⁽¹⁾, offentliggør Kommissionen hermed de berørte parter navne og beslutningens hovedindhold under behørig hensyntagen til virksomhedens berettigede interesse i, at dens forretningshemmeligheder ikke afsløres. En ikke-fortrolig version af hele beslutningen på sagens autentiske sprog og på Kommissionens arbejdssprog findes på GD COMP's websted (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

1. OVERTRÆDELSEN I KORTE TRÆK

1.1. Adressater

- (1) Denne beslutning er rettet til følgende virksomheder:

På grund af det kartel, som påvirker markedet for isostatisk specialgrafit:

— GrafTech International, Ltd

— SGL Carbon AG

— Le Carbone-Lorraine SA

— Ibiden Co., Ltd

— Tokai Carbon Co., Ltd

— Toyo Tanso Co., Ltd

— Nippon Steel Chemical Co., Ltd/NSCC Techno Carbon Co., Ltd

— Intech EDM B.V./Intech EDM AG.

På grund af det kartel, som påvirker markedet for ekstruderet specialgrafit:

— SGL Carbon AG

— GrafTech International, Ltd.

1.2. Overtrædelsens art

- (2) Sagen drejer sig om to fasttømrede karteller mellem producenter af henholdsvis isostatisk og ekstruderet specialgrafit. Kommissionen har indsamlet beviser for, at deltagerne i det isostatiske kartel fra juli 1993 til februar 1998 og deltagerne i det ekstruderede kartel fra februar 1993 til november 1996 aftalte prismål for produkterne og udvekslede salgstal og lignende kommercielle oplysninger. De to karteller omfattede hele verden. Beslutningen vedrører overtrædelser i både Fællesskabet og EØS fra den 1. januar 1994.

- (3) Ved begge overtrædelser er der tale om, at ovennævnte adressater fortsatte med aftaler og/eller samordnet praksis i strid med EF-traktatens (fra februar 1986) artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens (fra januar 1994) artikel 53, hvorved de aftalte prismål for produktet, aftalte prisstigninger, udvekslede salgstal og lignende kommercielle oplysninger samt overvågede og håndhævede deres aftaler. Aftalerne om det isostatiske marked omfattede ligeledes en aftale om handelsbetingelser og — især på lokalt plan — til tider en opdeling af kunderne.

⁽¹⁾ EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1. Ændret ved forordning (EF) nr. 411/2004 (EUT L 68 af 6.3.2004, s. 1).

1.3. Produkt

- (4) »Specialgråfit« er den samlebetegnelse, der almindeligvis anvendes i branchen for en række gråfitprodukter til forskellige formål. Specialgråfitprodukter inddeles ofte efter, hvordan gråfitten fremstilles: isostatisk gråfit (fremstilles ved isostatisk formning), der anvendes i EDM-elektroder, stempler til kontinuerlig støbning, varmvalseforme, halvlederapplikationer, og ekstruderet gråfit (fremstilles ved ekstrudering), der anvendes i elektrolytiske anoder og katoder, både, sintringsbakker og smeltedigler. Denne sag vedrører isostatisk og ekstruderet specialgråfit i blokke og udskårne blokke.

1.4. Oprindelse og videre forløb

- (5) I juni 1997 begyndte Kommissionen at undersøge markedet for gråfitelektroder. I løbet af undersøgelsen henvendte UCAR sig til Kommissionen for at indgive en ansøgning efter samarbejdsmeddelelsen (»leniency notice«). Ansøgningen blev indgivet den 13. april 1999 og omhandlede påståede konkurrenceskadelige handlinger på markedet for specialgråfit i forbindelse med markedet for gråfitelektroder.
- (6) På grundlag af dokumenterne fra UCAR udbad Kommissionen sig oplysninger efter artikel 11 i forordning nr. 17 (¹). Der blev i marts 2000 sendt anmodninger til SGL, Intech, POCO, LCL, Nippon Steel Corporation, Ibiden, Tokai og Toyo Tanso om detaljerede forklaringer om kontakt med konkurrenter, prisudvikling og relevant omsætning. Der blev igen sendt skrivelser i juni 2000 til Nippon Carbon, NSCC og Schunk. Disse virksomheder besvarede begæringerne om oplysninger i perioden maj til november 2000.
- (7) Kommissionen sendte en række yderligere begæring til adressaterne for klagepunktsmeddelelsen i september og oktober 2001. Besvarelsene indkom i perioden fra udgangen af oktober og begyndelsen af december 2001.
- (8) Efter at have modtaget disse besvarelser sendte Kommissionen en sidste begæring om yderligere oplysninger til de samme virksomheder den 22. november 2001, som blev besvaret i december 2001.
- (9) Den 17. maj 2002 sendte Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til adressaterne for denne beslutning. Alle parter indsendte skriftlige bemærkninger som svar på Kommissionens klagepunktsmeddelelse. Nippon Steel Chemical Co., Ltd og NSCC Techno Carbon Co., Ltd indsendte en fælles besvarelse. Intech EDM BV og

Intech EDM AG indsendte ligeledes et fælles svar på Kommissionens klagepunkter.

- (10) Reaktionerne på klagepunktsmeddelelsen blev modtaget mellem den 19. og den 25. juli 2002. Med undtagelse af Intech EDM AG og Intech EDM BV anerkendte alle virksomhederne overtrædelsen. Ingen af virksomhederne gjorde efterfølgende væsentlig indvending mod sagsfremstillingen. Der blev afholdt en mundtlig høring den 10. september 2002, hvor alle parter fik mulighed for at blive hørt.

2. BØDER

2.1. Grundbeløb

- (11) Ved fastsættelsen af bøden skal Kommissionen tage højde for alle relevante omstændigheder, især overtrædelsens grovhed og varighed, som er de to kriterier, der specifikt henvises til i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17.

2.1.1. Overtrædelsens grovhed

- (12) Ifølge retningslinjerne skal Kommissionen tage højde for i) overtrædelsens art, ii) dens reelle virkning for markedet og iii) det relevante geografiske markedes størrelse.
- (13) De foreliggende overtrædelser består overvejende i prisfastsættelse og udveksling af kommercielle oplysninger, som i sig selv er meget alvorlige overtrædelser af EF-traktatens artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1.
- (14) Kartelaftalerne blev gennemført til punkt og prikke af producenter, der i det relevante tidsrum dækkede langt størstedelen af verdensmarkedet for isostatisk og ekstruderet specialgråfit. De må derfor have haft en reel virkning på begge markeder inden for EØS.
- (15) Kartellerne dækkede hele fællesmarkedet og hele EØS, efter at dette var oprettet. Hver del af fællesmarkedet og senere af EØS's territorium lå inden for deres indflydelsessfære.
- (16) Under hensyntagen til arten af den praksis, der er blevet undersøgt, dens reelle virkning på det isostatisk og ekstruderet marked, og det faktum at den omfattede hele fællesmarkedet og hele EØS, da dette område var blevet oprettet, finder Kommissionen, at de adressater, til hvem dette beslutningsudkast er rettet, i begge tilfælde har begået en meget alvorlig overtrædelse af EF-traktatens artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1.

(¹) EFT 13 af 21.2.1962, s. 204.

2.1.2. Særbehandling

- (17) Inden for de meget alvorlige overtrædelser gør skalaen for passende bøder det muligt at behandle virksomheder forskelligt, så der tages højde for overtrædernes reelle økonomiske muligheder for at skade konkurrencen væsentligt, og at fastsætte bøden på et sådant niveau, at den har en tilstrækkelig afskrækkende virkning.
- (18) På baggrund af omstændighederne ved sagen, som omfatter adskillige virksomheder, vil det ved fastsættelse af grundbeløbet for bøderne være nødvendigt at tage højde for den betydning, den enkelte virksomheds overtrædelse har haft, og dermed den reelle virkning for konkurrencen som følge af denne virksomheds overtrædelser.
- (19) Ved udmålingen af bøden på grund af det isostatisk kartel finder vi det hensigtsmæssigt at opdele virksomhederne i fem kategorier på grundlag af deres globale omsætning. I den første kategori indgår SGL, i den anden kategori indgår Toyo Tanso, i den tredje findes LCL og Tokai, i fjerde kategori findes Ibiden og NSC/NSCC, og i den femte findes UCAR og Intech.
- (20) Hvad angår kartellet på markedet for ekstruderet specialgratit havde UCAR og SGL en lignende stilling på verdensmarkedet for dette produkt. De er derfor samlet i én kategori.

2.1.3. Varighed

2.1.3.1. Isostatisk specialgratit

- (21) SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso og NSC/NSCC overtrådte EF-traktatens artikel 81, stk. 1, fra juli 1993 til februar 1998 og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, fra den 1. januar 1994 til februar 1998. UCAR begik samme overtrædelse fra februar 1996 til maj 1997 og Intech fra februar 1994 til maj 1997.
- (22) SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso og NSC/NSCC har således begået en overtrædelse gennem fire og et halvt år, hvilket er af mellemlang varighed. Grundbeløbet for de bøder, der skal fastsættes som følge af grovheden, forhøjes derfor med 45 %.
- (23) Intech begik en overtrædelse af mellemlang varighed gennem tre år og to måneder. Grundbeløbet for den

bøde, der skal fastsættes som følge af grovheden, forhøjes derfor med 30 %.

- (24) UCAR begik en overtrædelse af mellemlang varighed i et år og to måneder. Grundbeløbet for den bøde, der skal fastsættes som følge af grovheden, forhøjes derfor med 10 %.

2.1.3.2. Ekstruderet specialgratit

- (25) SGL og UCAR overtrådte EF-traktatens artikel 81, stk. 1, fra februar 1993 til november 1996 og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, fra den 1. januar 1994 til februar 1996, svarende til tre år og otte måneder, hvilket er af mellemlang varighed. Grundbeløbet for de bøder, der skal fastsættes som følge af grovheden, forhøjes derfor med 35 % for hver virksomhed.

2.2. Skærpende omstændigheder (lederrolle i overtrædelsen)

- (26) SGL var leder og ophavsmand til overtrædelsen inden for det isostatisk marked. SGL har ikke anfægtet Kommissionens konstateringer på dette punkt. Denne skærpende omstændighed retfærdiggør en forhøjelse på 50 % af grundbeløbet for den bøde, der skal pålægges SGL for dets overtrædelser på det isostatisk marked.

- (27) Kommissionen vurderer derudover, at der ikke kan fastslås en specifik ophavsmand bag de overtrædelser, der har påvirket markedet for ekstruderet specialgratit.

2.3. Formildende omstændigheder

- (28) Kommissionen finder, at der kun foreligger en formildende omstændighed, for så vidt angår Intech i det isostatisk kartel, hvilket skyldes visse specifikke omstændigheder, der kun vedrører denne virksomhed. Intechs engagement i det isostatisk kartel var specielt, da virksomheden i vid udstrækning modtog instrukser fra Ibiden, så den i sin egenskab af Ibidens distributør deltog i møder på europæisk og lokalt plan og udførte principbeslutninger, der var vedtaget på højere niveau (hvor Ibiden deltog, men ikke Intech). Kommissionen vurderer, at denne formildende omstændighed retfærdiggør en reduktion på 40 % i grundbeløbet for den bøde, der skal pålægges Intech for dets overtrædelser på det isostatisk marked.

2.4. Anvendelse af samarbejdsmeddelelsen

- (29) Adressaterne for denne beslutning har under forskellige faser af undersøgelsen samarbejdet med Kommissionen med henblik på at opnå særbehandling efter Kommissionens samarbejdsmeddelelse. I beslutningsudkastet lægges der op til, at samarbejdsmeddelelsen anvendes som følger:

2.4.1. Bødefritagelse eller meget betydelig bødenedsættelse («Afsnit B»: nedsættelse fra 75 % til 100 %)

- (30) Kommissionen anerkender, at UCAR var den første virksomhed, som fremlagde afgørende beviser for, at der fandtes et internationalt kartel, som påvirker EØS inden for isostatisk og ekstruderet specialgratit. Kommissionen anerkender ligeledes, at den, da UCAR henvendte sig til den, endnu ikke havde påbegyndt sine undersøgelser og heller ikke havde tilstrækkelige oplysninger til at kunne fastslå, at der var tale om overtrædelser. UCAR havde ligeledes afsluttet sit engagement, da det afslørede kartellerne og havde ikke forsøgt at presse andre virksomheder til at deltage i disse karteller. Ved begge overtrædelser gælder det således, at UCAR opfylder betingelserne i afsnit B i samarbejdsmeddelelsen. Kommissionen tildeler derfor UCAR en 100 % nedsættelse af den bøde, der ellers ville være blevet pålagt for hver enkelt overtrædelse.

2.4.2. Betydelig bødenedsættelse («Afsnit C»: nedsættelse fra 50 % til 75 %)

- (31) For SGL, LCL, Toyo Tanso, Tokai, Ibiden, NSC/NSCC eller Intech gælder det, at disse virksomheder ikke var de første, der gav Kommissionen afgørende oplysninger om det isostatiske eller ekstruderede kartel som krævet i samarbejdsmeddelelsens afsnit C, punkt a). Ingen af de nævnte virksomheder opfylder således betingelserne i afsnit C.

2.4.3. Betydelig bødenedsættelse («Afsnit D»: nedsættelse fra 10 % til 50 %)

- (32) Før Kommissionen vedtog klagepunktsmeddelelsen, forsynede SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso og NSC/NSCC Kommissionen med oplysninger og dokumenter, der i væsentlig grad bidrog til at fastslå, at der forelå overtrædelser. Ingen af virksomhederne anfægter i væsentlig grad sagsfremstillingen i Kommissionens klagepunktsmeddelelse, og de indleverede dokumenter har givet Kommissionen mulighed for at bekræfte og fastslå kartellernes virkemåde og bestemte elementer heri.
- (33) Da samarbejde i henhold til meddelelsen skal være frivilligt og især stå uden for undersøgelsesmandatet, vurderer

Kommissionen, at en del af de oplysninger, som virksomhederne har givet, reelt indgik i deres besvarelse af Kommissionens formelle begæring om oplysninger. Oplysningerne fra disse virksomheder anses derfor kun som frivillige i samarbejdsmeddelelsens forstand, i det omfang de går videre end det, der kræves i artikel 11 i forordning nr. 17.

- (34) Kommissionen kan konkludere, at de nævnte dokumenter gav detaljerede beviser for organisationsstrukturen i de kartelaftaler, der påvirker de to markeder, og i væsentlig grad bidrog til at fastlægge og/eller bekræfte afgørende aspekter ved disse overtrædelser. Sammen med UCAR's erklæring udgør disse dokumenter hovedkilden til de beviser, Kommissionen har anvendt ved udarbejdelsen af denne beslutning.
- (35) Desuden finder Kommissionen ikke, at det er muligt at skelne mellem merværdien ved disse bidrag til undersøgelsen af det isostatiske marked, da de alle blev givet inden for et kort tidsrum som reaktion på Kommissionens formelle forespørgsel om yderligere oplysninger, og de indeholdt alle bevismateriale af omtrent samme kvalitet. Ingen af disse indberetninger var i sig selv afgørende for, at Kommissionen kunne opretholde kernen i sine indvendinger mod overtrædelserne, da de i det store hele overlappede hinanden, hvad beviserne angik.
- (36) Intech leverede ingen dokumenter om møder i sit svar på Kommissionens forespørgsel om oplysninger. Imidlertid anfægtede virksomheden ikke i væsentlig grad sagsfremstillingen i Kommissionens klagepunktsmeddelelse.

- (37) SGL, LCL, Ibiden, Tokai, Toyo Tanso og NSC/NSCC opfylder således betingelserne i samarbejdsmeddelelsens afsnit D, stk. 2, første og andet led, og bevilges derfor en bødenedsættelse på 35 %. Intech opfylder betingelserne i afsnit D, stk. 2, andet led, i samarbejdsmeddelelsen og bevilges en bødenedsættelse på 10 %.

2.5. Bøderetningslinjer, punkt 5, litra b)

- (38) I henhold til bøderetningslinjernes punkt 5, litra b), bør Kommissionen ved fastsættelse af bøder tage hensyn til visse objektive faktorer, der er afhængige af omstændighederne i en given sag.

2.5.1. *Betalingsevne*

- (39) SGL og NSC har fremlagt argumenter i forbindelse med deres betalingsevne. Begge virksomheder har især fremhævet [...] (*)
- (40) For at kunne vurdere dette argument har Kommissionen udbedt sig detaljerede oplysninger om virksomhedernes finansielle stilling. Efter at have undersøgt virksomhedernes svar af 20. november 2002 og SGL's yderligere indlæg af 8. november 2002 har Kommissionen konkluderet, at det ikke vil være passende at justere bødebeløbet i dette tilfælde. Selv om de finansielle data fra de to virksomheder viser, at både SGL og NSC er [...], vil det at tage hensyn til virksomhedernes [...] være ensbetydende med at give dem en urimelig konkurrencefordel.

2.5.2. *Andre faktorer*

- (41) SGL er [...].
- (42) Den 18. juli 2001 pålagde Kommissionen SGL en bøde på 80,2 mio. EUR for at overtræde traktatens artikel 81 som følge af virksomhedens engagement i grafitelektrodekartellet.
- (43) Følgelig er SGL både [...] og er for nylig blevet pålagt en betydelig bøde af Kommissionen. Efter Kommissionens vurdering virker et fuldt bødepålæg ikke nødvendigt for at opnå en tilpas afskrækkende virkning.
- (44) I lyset af disse to faktorer vurderer Kommissionen, at bøden i det foreliggende tilfælde bør nedsættes med 33 %.

3. BESLUTNING

- (45) Følgende virksomheder har overtrådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, da de i de anførte perioder har deltaget i en samling aftaler og former for samordnet praksis, der påvirker EF- og EØS-markedet for isostatisk specialgrakit:
- 1) GrafTech International, Ltd, fra februar 1996 til maj 1997
 - 2) SGL Carbon AG, fra juli 1993 til februar 1998
 - 3) Le Carbone-Lorraine SA, fra juli 1993 til februar 1998
 - 4) Ibiden Co., Ltd, fra juli 1993 til februar 1998
 - 5) Tokai Carbon Co., Ltd, fra juli 1993 til februar 1998

6) Toyo Tanso Co., Ltd, fra juli 1993 til februar 1998

7) Nippon Steel Chemical Co., Ltd og NSCC Techno Carbon Co., Ltd, ansvarlige in solidum, fra juli 1993 til februar 1998

8) Intech EDM BV og Intech EDM AG, ansvarlige in solidum, fra februar 1994 til maj 1997.

- (46) Følgende virksomheder har overtrådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, da de i de anførte perioder har deltaget i en samling aftaler og former for samordnet praksis, der påvirker EF- og EØS-markedet for ekstruderet specialgrakit:

1) SGL Carbon AG, fra februar 1993 til november 1996

2) GrafTech International, Ltd, fra februar 1993 til november 1996.

- (47) De nævnte virksomheder bringer straks de i artiklen nævnte overtrædelser til ophør, hvis det ikke allerede er sket. De afholder sig fra på ny at begå handlinger eller udvise adfærd i lighed med overtrædelserne i denne sag og fra at vedtage foranstaltninger med tilsvarende formål eller virkninger.

- (48) For de nævnte overtrædelser pålægges følgende virksomheder bøder som følger:

a) GrafTech International, Ltd

— Isostatisk specialgrakit: 0 EUR

— Ekstruderet specialgrakit: 0 EUR

b) SGL Carbon AG

— Isostatisk specialgrakit: 18 940 000 EUR

— Ekstruderet specialgrakit: 8 810 000 EUR

c) Le Carbone-Lorraine SA: 6 970 000 EUR

d) Ibiden Co., Ltd: 3 580 000 EUR

e) Tokai Carbon Co., Ltd: 6 970 000 EUR

f) Toyo Tanso Co., Ltd: 10 790 000 EUR

g) Nippon Steel Chemical Co., Ltd/NSCC Techno Carbon Co., Ltd, in solidum: 3 580 000 EUR

h) Intech EDM BV og Intech EDM AG, in solidum: 980 000 EUR.

(*) Dele af denne tekst blev udeladt for at sikre, at ingen fortrolige oplysninger offentliggøres; de pågældende dele er omgivet af firkanterede parenteser.